

№ 109

14.04.2020

Прем'єр-міністру України
Шмигалю Д.А.
До відома:
Міністру охорони здоров'я України
Степанову М.В.
До відома:
в.о. Міністра енергетики та захисту довкілля
Шубіну В.М.

*Щодо заходів з покращення епідеміологічної ситуації
в т.ч. з COVID-19 через покращення якості повітря.*

Шановний Денисе Анатолійовичу!

ГО "Центр екологічних ініціатив "Екодія" висловлює Вам свою повагу та звертає Вашу увагу на нагальність кроків з покращення якості повітря в Україні.

Згідно даних Міністерства енергетики та захисту довкілля, дві третини населення України проживає на територіях, стан атмосферного повітря яких не відповідає гігієнічним нормативам. Світові наукові дані свідчать про те, що забруднене повітря погіршує епідеміологічну ситуацію, зокрема з COVID-19.

Медики і науковці Італії указують на прямий зв'язок рівня смертності від COVID-19 і рівнем забруднення повітря¹. Їх думку поділяють науковці з Орхуського університету (Данія), їх розрахунки свідчать про те, що на півночі Італії, де повітря є дуже забрудненим, рівень смертності становить до 12%, і лише близько 4,5% на решті території країни². Подібну кореляцію підтверджують дослідження науковців Гарвардського університету (США)³, які показують, що навіть невелике збільшення постійної концентрації ТЧ_{2,5} призводить до значного збільшення смертності від COVID-19.

Усі ці дослідження і розрахунки демонструють важливість зменшення забруднення атмосферного повітря задля попередження захворюваності та смертей у майбутньому. Що стосується України, то одним з основних джерел забруднення повітря в нашій країні є важка промисловість. Наразі у підприємств немає стимулів, щоб скорочувати викиди. Нормативи і законодавство не регламентують обов'язкове впровадження найкращих доступних технологій.

Проект Закону України "Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення" 18 лютого 2020 року було схвалено Урядом та внесено на розгляд до

---

¹Звіт про вплив забруднення повітря та поширення вірусу в популяції http://www.simaonlus.it/wpsima/wp-content/uploads/2020/03/COVID19_Position-Paper_Relazione-circa-l%E2%80%99effetto-dell%E2%80%99inquinamento-da-particolato-atmosferico-e-la-diffusione-di-virus-nella-popolazione.pdf

² Зв'язок між забрудненням повітря та смертністю від коронавірусу в Італії є імовірним <https://www.sciencedaily.com/releases/2020/04/200406100824.htm>

³ Вплив забруднення повітря та смертності від COVID-19 у Сполучених Штатах (оновлено 5 квітня 2020 р.) <https://projects.iq.harvard.edu/covid-pm>

Верховної Ради України. Проте 4 березня 2020 року його було відкликано у зв'язку зі зміною складу Кабінету Міністрів України.

Другим після промисловості найбільшим джерелом забруднення повітря є транспорт. На відміну від контролю за викидами зі стаціонарних джерел, контроль за викидами пересувних джерел не відбувається або ж відбувається не належним чином. Попри те, що Закон України "Про охорону атмосферного повітря" містить норму "Особи, винні у перевищенні нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел несуть відповідальність згідно з законом" (Ст. 33), а Ст. 81 КУпАП передбачає за це відповідальність, облік викидів від пересувних джерел не здійснюється, порушення не фіксуються, а порушники не несуть покарання.

Крім цього, відповідно до Програми діяльності Кабінету Міністрів України, за Міністерством охорони здоров'я передбачено завдання щодо встановлення гранично допустимих концентрацій шкідливих речовин в атмосферному повітрі, повітря робочої зони, ґрунті. На нашу думку, затвердження нових ГДК дозволить уніфікувати підхід до оцінки якості повітря, особливо зважаючи на розширення переліку забруднюючих речовин відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827.

З огляду на викладене, просимо:

1. Невідкладно винести проект Закону України "Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення" на розгляд Верховної Ради України.
2. Для ефективної реалізації обліку викидів від пересувних джерел, пропонуємо передбачити відповідну нормативно-правову базу для визначення процедури проведення відповідних проб з пересувних джерел і механізм притягнення до відповідальності.
3. Терміново розробити та затвердити гранично допустимі концентрації шкідливих речовин в атмосферному повітрі, повітрі робочої зони та ґрунті відповідно до Плану дій Уряду.

Виконавчий директор
ГО «Центр екологічних ініціатив «Екодія»

Наталя Гозак